KEHA-keskus

Asiantuntijalausunto KEHA/3175/2022

20.4.2022

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, kuuleminen 22.4.2022

KEHA-keskuksen lausunto VNS 2/2022 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023-2026

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) on vuodesta 2015 edistänyt ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimintojen yhtenäistämistä ja tehostamista. Yhtenäistämällä prosesseja, keskittämällä palveluja ja toimintoja, panostamalla digitalisaatioon sekä toimitilajärjestelyllä on saatu aikaan merkittäviä tuottavuushyötyjä ja säästöjä.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan ELY-keskusten toimintamenoja lisätään pysyvästi vuodesta 2023 lähtien 4,5 milj. eurolla. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin siirretään 2,1 milj. euroa v. 2023—2024 työllisyyden kuntakokeilujen jatkamisesta aiheutuviin menoihin. ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimintamenomäärärahojen lisäyksillä turvataan lisääntyneiden tehtävien ja velvoitteiden hoitaminen ELY-keskuksissa, TE-toimistoissa ja KEHA-keskuksessa (ml. Siviilipalveluskeskus).

Julkisen talouden suunnitelma sisältää säästöjä mm. matkustus- ja toimitilamenoihin. ELY-keskuksille ja TE-toimistoille osoitettu säästö matkustusmenoihin on vuosittain n. 1,2 milj. euroa ja toimitilamenojen vuosittainen säästö n. 1,3 milj. euroa.

Digitalisaation kehittäminen -momentille siirretään kertaluonteisesti ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimintamenoista 4 milj. euroa v. 2023 ja 3 milj. euroa v. 2024. Siirroilla rahoitetaan ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen keskeisiä digitalisaatiota edistäviä tietojärjestelmäuudistuksia ja digitaalisten palvelujen kehittämisen digitalisaatiohankkeita. Lisäksi julkisista työvoima- ja yrityspalveluista siirretään kertaluonteisesti 20 milj. euroa vuosina 2023—2024 TE-digihankkeen rahoitukseen.

Työllisyysasteen nousu on hallitusohjelmassa tulopohjan keskeisin yksittäinen elementti. Hallituksen työllisyystoimia koskevien päätösten myötä julkisten työvoimapalvelujen tuottaminen uudistuu merkittävästi tulevien vuosien aikana. Merkittäviä toimenpidekokonaisuuksia ovat mm. pohjoismainen työnhakumalli sekä työ- ja elinkeinopalveluiden kuntasiirtoon liittyvä rahoitusuudistus.

Uudistuksen valmistelussa ja toteuttamisessa tulee turvata riittävät resurssit ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle. KEHA-keskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa tehdyn tulossopimuksen mukaisesti KEHA-keskus mm. uudistaa TE-palvelujen tietojärjestelmät, tukee työllisyyden kuntakokeilujen toimeenpanoa, valmistelee pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönottoa sekä valmistelee uusia tehtävien keskittämisiä. Toteutettavat tietojärjestelmähankkeet osaltaan uudistavat prosesseja, parantavat työmarkkinoiden kohtaantoa ja edistävät tuottavuutta. Työvoimapalvelujen johtamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta on

panostettava tiedolla johtamisen kehittämiseen ja varmistettava valtakunnallisen yhteisen tietovarannon toteuttaminen. Työllisyystavoitetta tukevien toimenpiteiden valmisteluun on varattava riittävästi aikaa ja resursseja, jotta uudistukset saadaan toteutettua tavoitellussa aikataulussa ja tavoitellussa laajuudessa.

Matkakulusäästöjen kohdentamisessa tulee huomioida kirjanpitoyksikköjen jo toteuttamat matkakulusäästöt, joita KEHA kirjanpitoyksikössä on tehty systemaattisesti useamman vuoden ajan. Matkakulut ovat vähentyneet vv. 2013-2021 n. 8,51 milj. euroa (70%). Vähennys vv. 2013-2019 ennen koronapandemiaa oli n. 3,8 milj. euroa (31,5%). Hallituksen päättämistä työllisyyden edistämistoimista johtuva henkilöstön määrän merkittävä lisäys tullee päinvastoin nostamaan matkakustannuksia tulevina vuosina.

KEHA-keskus vastaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimitiloista. KEHA-keskuksen toimenpiteillä on saavutettu merkittäviä toimitilasäästöjä vuodesta 2015 lähtien. Toimitilasäästöjen osalta on syytä huomioida, että hallituksen päättämä pohjoismainen työnhakumalli edellyttää kasvokkain tapahtuvaa asiointia TE-toimistoissa ja työllisyyden kuntakokeilussa. KEHA-keskus on hankkinut lisätilaa sekä TE-toimistoille että työllisyyden kuntakokeiluille kasvokkain tapahtuvia haastatteluja varten sisältäen asiakaspalvelutilat ja myös tarpeelliset taustatyötilat. Lisätilaa on hankittu yhteistyössä kuntakokeilujen kanssa siten, että tiloissa mahdollisesti tarvittavat investoinnit ovat käytössä myös TE-palvelut 2024 uudistuksen jälkeen. Pohjoismainen työnhakumalli ei siis tältä osin tue julkisen talouden suunnitelman toimitiloihin kohdistuvaa tehostamistavoitetta.

Myöskään meneillään olevissa valtion toimitilastrategian mukaisissa toimitilahankkeissa ei juurikaan synny säästöjä, koska perinteisen työhuonetoimiston muuttaminen moderniksi monitilaympäristöksi aiheuttaa kustannuksia ja kaikki muutostyöt ovat vuokravaikutteisia.

ELY-keskukset ja TE-toimistot ovat mukana valtiovarainministeriön valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeissa. TE-toimistojen osalta riskinä voi olla, että TE-palvelut 2024 uudistuksen jälkeen valtion omistamiin kiinteistöihin tehdyt investoinnit jäävät vaille käyttöä, jos uudistuksen jälkeen kaupungit ja kunnat tarjoavat TE-palveluita omissa tiloissaan tai verkon kautta.

Hallitus valmistelee työ- ja elinkeinopalveluiden siirtoa kuntiin, ja siirron on tarkoitus toteutua vuoden 2024 aikana. Julkisen talouden suunnitelman mukaan uudistuksen taloudelliset vaikutukset sisällytetään julkisen talouden suunnitelmaan sen jälkeen, kun asiaa koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle. Uudistuksella on merkittävät vaikutukset ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen toimintaan, jolloin uudistuksen valmistelussa ja toteuttamisessa tulee turvata riittävät resurssit ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle.

ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen omilla toimenpiteillä on saavutettu merkittäviä säästöjä toimintamenomäärärahoissa. ELY-keskukset, TE-toimistot ja KEHA-keskus tulevat käyttämään säästöjen kautta syntyneet siirtyneet toimintamenomäärärahat. Siirtyneiden toimintamenomäärärahojen turvaaminen on tärkeää, jotta varmistetaan kestävä henkilöstösuunnittelu ja pystytään varautumaan tuleviin isoihin uudistuksiin ja niiden toteutukseen.

Johanna Sommarberg
talousjohtaja, KEHA-keskus